

Aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu
t.a.v. de minister van Infrastructuur en Milieu
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Per www.internetconsultatie.nl

Putten, 16 september 2016

Onderwerp: reactie op vier AMvB 's Omgevingswet (Omgevingsbesluit, Bkl, BAL en BbL)
Kenmerk: B3961

Geachte mevrouw Schultz van Haegen,

Hierbij ontvangt u van de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV), KvK 40656654, namens haar leden de zienswijze naar aanleiding van de internetconsultaties van de vier AMvB's onder de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Besluit Activiteiten leefomgeving en het besluit bouwwerken leefomgeving. De NMV bundelt haar reactie in één brief, omdat vele thema's telkens terugkomen.

Melkveehouders hebben een grondgebonden bedrijf, waar het belang om koeien te kunnen voeden, melken, beweiden en vervolgens de dierlijke mest te kunnen aanwenden op de grond van een natuurlijke kringloop sterk is gebonden aan een oerwoud van wettelijke regels. Melkveehouders waarderen derhalve uw inzet voor minder regels zeer.

De NMV is tevreden dat deze wetswijziging via www.internetconsultatie.nl is aangeboden. Ondanks dat het voor u en ons een mega operatie betreft, heeft de NMV de consultatie met belangstelling, maar ook met zorgen gevolgd.

Breder pallet burgerparticipatie

Voor een goed draagvlak van de inrichting van de omgeving is het van groot belang om een afspiegeling van de samenleving vooraf te consulteren. In de Nota van Toelichting van het Omgevingsbesluit staat dat de handreiking burgerparticipatie nog opgesteld dient te worden in overleg met VNG, IPO, UvW, de milieuorganisaties en VNO-NCW.

Daarnaast wordt op p. 143 gesteld dat het bevoegde gezag en de eventuele initiatiefnemer het participatieproces naar eigen inzicht kan invullen. Er worden geen eisen gesteld aan de manier van kennisgeven en de inrichting van het participatieproces. Burgers en maatschappelijke organisaties worden bij het ontwerp vertegenwoordigd door milieuorganisaties. De NMV is van mening dat milieuorganisaties, die veel subsidie en inkomen uit andere fondsen ontvangen, geen afspiegeling van de samenleving zijn. Voor de borging van het draagvlak bij de burger is het belangrijk een breder pallet aan maatschappelijke organisaties uit te nodigen.

De NMV is van mening dat de agrarische vakbonden als vertegenwoordigers van de landbouw, de grootste beheerder van het Nederlandse landschap, toegevoegd dienen te worden aan de participatie partners.

Betrekken samenleving

Het is goed dat de samenleving steeds meer wordt betrokken bij het tot stand komen van projecten in haar omgeving. De discussie dient zich te beperken tot de feiten en emoties moeten niet de boventoon gaan voeren. Het mag ook niet zo zijn dat alleen de ondernemers met de beste sociale vaardigheden of het grootste netwerk nog in staat zijn te ondernemen. De kans is aanwezig dat grotere bedrijven financieel beter in staat zijn mediators aan te trekken en daardoor eerder een vergunning kunnen krijgen.

Decentraal

De nieuwe Omgevingswet beoogt dat bestuursorganen veel meer bevoegdheden krijgen om af te wijken. Deze ontwikkeling kan veehouders kansen geven, maar baart de NMV ook zorgen. De kans is aanwezig dat niet meer, maar juist minder mogelijk wordt gemaakt.

De NMV is een voorstander van landelijke, uniforme regels. Dit past ook binnen het beleid van het kabinet om tot minder regels te komen. Volgens de NMV ontbreekt een goed kader waarbinnen lagere overheden af kunnen wijken.

Bestuursorganen kunnen vergaande (verduurzamings)eisen stellen aangaande bouwsels en de beste, beschikbare technieken (BTT) in de leefomgeving. Dit kan tot gevolg hebben dat er grote verschillen ontstaan tussen gemeenten: de ene gemeente heeft immers een 'groener' bestuur dan de andere. Hierdoor dreigt een zekere willekeur.

Er is wel een goede reden om onderwerpen centraal te regelen, namelijk het vastleggen van de beste, beschikbare technieken (BTT) volgens paragraaf 4.2.3 van de nota van toelichting. Bij veel lagere overheden zal opnieuw het wiel moeten worden uitgevonden en zal veel afstemming tussen overheden nodig zijn.

De NMV is wel een voorstander van centrale regels waarbij lokale bestuurders in voorkomende gevallen kunnen afwijken. De NMV is van mening dat door de decentralisatie een nieuw oerwoud aan regels gaat ontstaan en dat hierdoor rechtsongelijkheid gaat ontstaan. De NMV ervaart dat steeds vaker te weinig rekening wordt gehouden met de eerder gedane investeringen die in strijd met het eigendomsrecht uit EVRM te vroeg buiten gebruik moeten worden genomen.

Doelmatigheid BTT

De NMV is kritisch over de doelmatigheid van verduurzamingseisen. De NMV ervaart dat verduurzamingseisen vaak te veel focussen op een deelaspect, waardoor voor een ander aspect (nog) nadeliger gevolgen worden veroorzaakt.

Bij het bouwen en gebruiken van stallen dient er uitdrukkelijk rekening gehouden te worden met de functie van het gebouw. Voor veehouders betekent dit dat er een groot belang aan dierenwelzijn en diergezondheid wordt gehecht. Dat aspect behoort een belangrijke waardering in de belangenafweging te krijgen.

Een concreet voorbeeld is de toepassing van emissiearme stalvloeren die minder geschikt zijn voor stro(oisel). Stro(oisel) veroorzaakt weliswaar meer fijnstof, maar de toepassing van stro is goed voor het welzijn van de dieren. Ook heeft het positieve effecten op het organische stof gehalte in de dierlijke mest en is daarmee goed voor het milieu en het bodemleven dat weer van groot belang is voor weidevogels.

Kostenverhogende bouwactiviteiten

Daarnaast komt vanuit de bouwsector het signaal dat de grote verschillen tussen eisen aan bouwsels van gemeenten zullen leiden tot hogere bouwkosten omdat er minder sprake kan zijn van standaardisering. Verduurzamingseisen kunnen leiden tot verschillende materiaal- en daarmee ook constructie-eisen. Bouwconcepten kunnen daardoor minder vaak worden toegepast wat zal leiden tot hogere productiekosten.

Infrastructuur buitengebied

De NMV vraagt specifiek rekening te houden met de omstandigheden van het buitengebied, dat het veelal met traag internet, een mindere elektriciteitsvoorziening, geen collectief openbaar riool (maar een IBA) en zonder aardgas moet doen. Dat betekent bijvoorbeeld dat een groot dak vol met zonnepanelen door de lage zekering gevaarlijk is en overbelasting / problemen voor burens oplevert. Zo is er ook geen netwerk voor de afvoer van op de boerderij geproduceerd gas.

Vergunningsvrije bouwwerken

De NMV is blij met minder regels. Bij de procedure over de vergunningsaanvraag vraagt de NMV hiervoor specifiek aandacht voor de bouwwerken die nu vrijgesteld worden in bijlage 2 van het BOR, de lijst die nu nog ontbreekt in de consultatie.

Hierbij is het nu mogelijk dat mest- en voersilos's, zonnepalen vergunningsvrij kunnen worden gerealiseerd. Hierbij dienen voorzieningen op het land die nodig zijn voor het voorkomen en bestrijden van faunaschade, aan toegevoegd te worden. Een belangrijk voorbeeld is de vogelverschrikker, waarvan de Rechtbank recent heeft bepaald dat dit een bouwwerk is. ECLI:NL:RBGEL:2016:3174. Dit voorbeeld komt voor op de Faunaschade Preventiekit die de gezamenlijke provincies voorschrijven. <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/faunaschade-preventiekit-fpk/>

De NMV is van mening dat dit in afwijking van par. 3.2.7 p.41 van het Omgevingsbesluit geen decentrale bevoegdheid dient te worden. Via de omgevingsplannen hebben bestuursorganen de mogelijkheid om de vergunningsvrije werken te beperken.

Centrale regels met afwijkingsbevoegdheid

Lagere overheden moeten steeds opnieuw het wiel uitvinden en veel meer afstemmen. De decentralisatie gaat voor de samenleving kostenverhogend werken.

De NMV pleit voor de invoering van landelijke regels, waarbij de lagere overheden de mogelijkheid krijgen om af te wijken. Op deze manier worden de lagere overheden ontlast in werkdruk, en ontstaat er meer duidelijkheid voor burgers en worden te grote verschillen in kosten en leges tussen gemeenten voorkomen.

Omgevingsplan

De NMV hecht grote waarde aan behoud van bestaande rechten in de omgevingsplannen zoals bedoeld in artikel 5.1 van het Omgevingsbesluit. Dit bestaande recht dient volgens het EVRM eigendomsrecht overdraagbaar te zijn.

Bodem

De NMV is van mening dat de bodemkwaliteit die nu nog ontbreekt bij de omgevingsplannen van groot belang is voor een goede kringloop. Een humusrijke bodem met een rijk bodemleven is van grote waarde voor de natuur. Voor een goede bodem is onbewerkte dierlijke mest van groot belang. Een goede humusrijke bodem is van wezenlijk belang voor een goede waterkwaliteit.

Geldigheid omgevingsplan

De NMV vindt het onwenselijk en niet realistisch dat er onder de Omgevingswet altijd een omgevingsplan dient te zijn per bestuursorgaan. Dat betekent dat er bij elke wijziging of herindeling een totaal nieuw plan dient te komen. Daarmee komt de looptijd van 10 tot 20 jaar die geldt voor bestemmingsplannen in het buitengebied feitelijk te vervallen.

Dit geeft een bovenmatige werkdruk en kosten bij de bestuursorganen, maar ook bij de burgers die veel te vaak moeten beoordelen of er iets in hun buurt veranderd is.

Functie mestopslag bij veehouderij

Artikel 5.68 van het Ontwerpbesluit Kwaliteit Leefomgeving gaat regelmatig uit van de volgende termen: 'Als de functietoedeling in een omgevingsplan op een locatie voor veehouderij ook het opslaan van vaste mest, champost of dikke fractie mogelijk maakt'. Dit suggereert dat er veehouderijen kunnen ontstaan waar geen mest opgeslagen kan worden. In de provincie Noord Brabant is men hier al concreet mee bezig. Voor melkveehouders is dit onacceptabel.

De veehouderij heeft altijd te maken met vee dat mest produceert. Hiervoor dienen passende voorzieningen mogelijk te blijven die nodig zijn voor het kringloop boeren. Graasdieren zijn planteneters, dat betekent dat de organische stof in de onbewerkte mest van groot belang is voor de landbouw en de natuur.

Geurcirkels, buiten bebouwde kom

De gemeenteraad wordt met artikel 5.58 van het Ontwerpbesluit Kwaliteit Leefomgeving geïnstrueerd om bij het omgevingsplan een zogenoemde bebouwingscontour geur vast te stellen. Dit betekent dat het gebied of die gebieden moeten worden aangewezen waar het (in vergelijking met het overig grondgebied) hogere niveau van bescherming tegen geur moet gelden. De NMV waardeert dat er meer duidelijkheid komt over gebieden binnen en buiten de bebouwde kom, maar uit ook haar zorgen dat er door vergroting van het binnen bebouwde kom areaal minder mogelijk wordt. Er dient een landelijke beleidsregel te komen hoe gemeenten de gebieden dienen te beoordelen.

Afstandsnormen gebouwen en woningen

Bij gewijzigde regels over afstandsnormen en activiteiten dient de wetgever rekening te houden met het feit dat er veel voormalige bedrijfswoningen zijn in het gebied die de juridische status van plattelandswoning niet hebben gekregen. De vergunde of gemelde activiteiten van bedrijven mogen niet belemmerd worden doordat de afstandsnormen achteraf ten nadele gewijzigd worden. De NMV pleit er daarom voor om voormalige bedrijfswoningen alsnog als plattelandswoning te bestemmen.

Onderscheid beweiding

De NMV is van mening dat er voor graasdieren twee milieubelasting normen dienen te komen; een voor opstallen en een voor beweiding. Hierbij kunt denken aan geur, fijnstof en ammoniak. Het rekenen met een uniforme belastingsnorm doet geen recht aan de feitelijke situatie.

Ammoniak veehouderij

De NMV is van mening dat de externe bescherming voor ammoniak uit de veehouderij beperkt dient te blijven tot Natura 2000 gebieden en de huidige zeer kwetsbare zuurgevoelige gebieden, de zogenaamde Wav gebieden. (p. 203 van het Ontwerpbesluit Kwaliteit Leefomgeving). Deze gebieden dienen centraal aangewezen te worden.

Begrenzing natuurnetwerk

Het natuurnetwerk wordt, net zoals nu, door de provincie aangewezen en vastgelegd in een verordening en vervolgens beschermd in het bestemmingsplan dat omgevingsplan gaat heten. De NMV is van mening dat de buitendijkse gebieden die primair onder de verantwoordelijkheid van het Rijk vallen niet automatisch deel behoren uit te maken van het natuurnetwerk. Het agrarische gebruik van de uiterwaarden draagt voor een belangrijke mate bij aan de hoogwater veiligheid.

Zienswijzen natuurnetwerk

Daarnaast wordt de melkveehouders, eigenaren, de kans om een dergelijk algemeen besluit te bestrijden ontnomen. Voor de provinciale omgevingsplannen worden ten onrechte lang niet altijd e-mails verstuurd via <https://overuwbuurt.overheid.nl/>. De meeste provincies en waterschappen hebben verordeningen, waarbij ze niet meer in een huis-aan-huis blad hoeven te publiceren. Er is geen hogere instantie waar bezwaar of beroep aangetekend kan worden. Verordeningen hoeven niet ter visie gelegd te worden. Vervolgens hebben gemeenten geen beleidsvrijheid om af te wijken en hebben burgers in deze fase relatief weinig kans om de bestemming/functie alsnog te wijzigen, omdat de Raad van State onvoldoende bevoegdheden heeft om recht te spreken. Kortom met deze gang van zaken wordt een behoorlijke rechtsgang ontnomen, dit is in strijd met het eigendomsrecht uit het EVRM. Zie hiervoor ook de kop elektronische bekendmakingen.

Volksgezondheid

Een van de doelen is het bereiken en tot stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. De NMV is blij met deze aandacht.

Volgens p.58 van het besluit Kwaliteit Leefomgeving schat het RIVM dat 6% van de totale ziektelast wordt veroorzaakt door fysieke omgevingsfactoren zoals fijnstof en geluid. Nu is het algemeen bekend dat veehouderij bijdraagt aan fijnstof. Recent heeft het RIVM in het rapport Veehouderij en gezondheid omwonenden onderzoeksresultaten gepresenteerd. In het rapport worden ook positieve conclusies getrokken: minder astma en allergieën rond veehouderijbedrijven en geen aanwijzingen voor meer ziekten door zoönoseverwekkers of antibioticaresistente ziekteverwekkers. Verder worden verschillende uitspraken gedaan over luchtkwaliteit rond veehouderijbedrijven, waarbij ook cumulatieve effecten van buiten de veebedrijven (i.c. verkeer, industrie en maatschappelijk handelen

in zijn algemeenheid) van invloed zijn. Niet altijd is duidelijk welk deel van de effecten door de veehouderij wordt veroorzaakt. De NMV gaat er van uit dat de beoordeling en gewenste aanpak in de veehouderij in evenwicht zal zijn met het concrete fijnstof- en luchtkwaliteitsbeleid voor andere sectoren van de economie, zoals verkeer en (chemische) industrie en de bronnen waar geen invloed op is.

Het beperken van de bedrijfsontwikkeling op grond van dieraantallen en/of dierdichtheid in een regio en daarvoor decentraal beleidsruimte met instrumentarium creëren, helpt niet het ontwikkelen van een sterke, gezonde, toekomstbestendige en duurzame veehouderij. Samenwerken en investeren in onderzoek en maatregelen om de innovatieve veehouderij verder te ontwikkelen en emissiearm te maken wel.

Uit dit onderzoek werden positieve aspecten, maar ook een beduidend lager aantal minder goede aspecten gepresenteerd. Alleen deze laatsten haalden helaas de pers. De onderzoekers gaven uitdrukkelijk aan dat het causaal verband ontbrak omdat de andere factoren niet onderzocht mochten worden van de opdrachtgever.

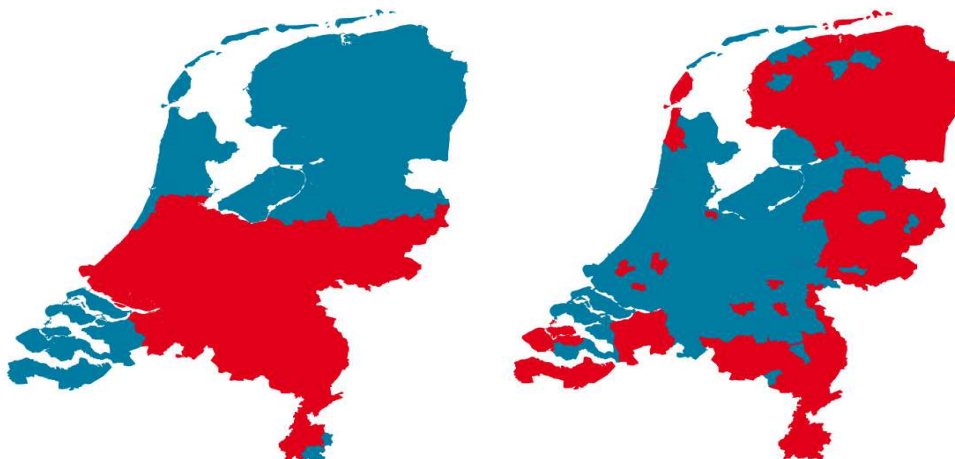
Net zoals Milieudefensie heeft Vakblad V-focus recent ook onderzoek gedaan naar de relatie tussen fijnstof en volksgezondheid. Voor fijnstof hebben beiden gebruik gemaakt van dezelfde bronnen over stikstofdioxide, ammoniak en fijnstof. Milieudefensie is bij de ziektelast uitgegaan van een landelijk gemiddelde van 5 tot 6% dat het RIVM hanteert. Vakblad V-focus heeft gebruik gemaakt van de veehouderij gegevens van het CBS en de patiënten registers van de GGD 's per gemeente. Hieruit blijkt de hoogste concentraties luchtvervuiling worden gemeten in Midden- en Zuid-Nederland. De hoogste aantallen chronische aandoeningen die gerelateerd kunnen worden aan fijnstof worden vastgesteld in Noord Oost en Zuid-Nederland.

In juli 2016 deed V-focus onderzoek naar de uitlatingen van de Brabantse GGD gecheckt op basis van de originele data. Hier wordt geen bewijs gevonden voor de veronderstelling dat longkanker verband zou houden met de veehouderij. Uit deze check blijkt echter wel dat longkanker veel vaker voorkomt in de Brabantse stedelijke gemeenten (+15% t.o.v. landelijk gemiddelde) dan in de vee-rijke gemeenten (-7% t.o.v. landelijk gemiddelde).

Inzetten op verlaging van fijnstof zal daarom weinig bijdragen aan het volksgezondheidsdoel. De NMV is van mening dat men bij het maken van beleid dient uit te gaan van lokale cijfers; dus van metingen en niet van berekeningen die niet overeen komen met de werkelijke situatie.

Figuur links: Luchtkwaliteit in Nederland (fijnstof, NH3 en NO2). Rood: relatief vuile lucht. Blauw: relatief schone lucht.

Figuur rechts: Aantal aandoeningen (mede) gerelateerd aan luchtkwaliteit, per 1000 inwoners. Rood: relatief veel aandoeningen. Blauw: relatief weinig aandoeningen.

Uit de figuur blijkt dat naarmate de lucht minder vuil is, er meer patiënten zijn met aandoeningen. En waar de lucht vuiler is, komen minder patiënten met aandoeningen voor. (NB de impact van luchtvervuiling door houtstook is niet meegenomen in het onderzoek).

Bron: www.v-focus.nl september 2016

Volksgezondheid en natuur

De NMV waardeert de aandacht voor alle factoren die invloed hebben op volksgezondheid en vraagt hierbij ook afweging bij de aanwijzing van natuur.

Zo is van natte natuur bekend dat zij muggen bevordert. Muggen zijn prettig voor de leefomgeving, maar muggen kunnen ziektes zoals malaria en zika veroorzaken. Ook van ratten die goed ontwikkelen in een natte omgeving, is bekend dat zij de gevaarlijke ziekten zoals Weil overbrengen. Dan is er nog het tekenprobleem. Door de toename van natuur, verbindingzones en het gewijzigde faunabeleid krijgen teken steeds meer kans. Tekenen kunnen hersenvliesontsteking veroorzaken. Zo'n 20 tot 30% van de teken is besmet met Lyme. Met 1 miljoen tekenbeten per jaar komen er jaarlijks steeds meer slachtoffers van Lyme. De laatste cijfers gaan uit van een stijgende lijn naar 25.000 slachtoffers per jaar. Deze chronische ziekte die het zenuwstelsel aantast, overtreft zowel in aantal als aandoening de q-koorts.

Het sluiten of gedeeltelijk afnemen van vergunningen is een ongewenste zwaarwegende maatregel. Als er problemen zijn dan moeten die meetbaar zijn en dan dienen alle bijkomende omstandigheden wel gemeten te worden. Zo is bij het RIVM onderzoek Veehouderij en volksgezondheid, op uitdrukkelijk verzoek van de opdrachtgever, geen onderzoek gedaan naar de factoren uit het huishouden en de personen die volgens RIVM cijfers t.o.v. de landbouw, een aanzienlijk deel aan belasting in het milieu produceren. De onderzoekers wisten te weinig over de medische status van de deelnemers. Juist in het buitengebied hebben mensen meer dan in stedelijk gebied plaats voor voorzieningen ten behoeve van houtstook die onder geen enkele regel vallen. Ook ontbreekt in deze ter visie legging op p. 58 dat huishoudens volgens het RIVM voor een belangrijke mate zelf bijdragen aan fijnstof. De NMV vond het opmerkelijk dat de RIVM opdrachtgevers op verzoek van EZ onderzoek moesten doen naar nertsen, een bedrijfstak die gaat verdwijnen. Een ander voorbeeld is de q-koorts, een erg vervelende ziekte die nu gelukkig onder controle is dankzij vaccinatie van geiten en schapen. In dit VGO zijn geen ratten en muizen onderzocht. Toch werden hier kanttekeningen over geplaatst, terwijl de burgers onthouden werd dat volgens Nederlands wetenschappelijk onderzoek zonder relatie met veehouderijen 1 op de 5 honden belast is met q-koorts; dit kan een verklaring zijn waarom er mensen ziek konden worden die niet in de buurt van geitenbedrijven zijn geweest.¹ De NMV ervaart dat dit heel specifiek is, maar beoogt wel te melden dat volgens SP onderzoek steeds meer onderzoekers zich onder druk voelen staan van hun opdrachtgever.

Uniformiteit omgevingswaarden

De NMV is van mening dat BTT moeten leiden tot haalbare doelen; de omgevingswaarden. Deze belangrijke omgevingswaarden zoals de kwaliteit van lucht, grond- en oppervlaktewater, dienen landelijk uniform bepaald te worden. De NMV is van mening dat er geen decentrale afwijkingsbevoegdheid dient te komen en is van mening dat bijvoorbeeld artikel 2.10 lid 3 van het BKL dient dit te vervallen. Mocht er toch een behoefte zijn aan afwijkende omgevingswaarden, dan dienen er twee registraties te komen, zodat volgens de basisregels van de centrale overheid appels met appels kunnen worden vergeleken.

Daarnaast dient er voortaan volgens een uniforme methode gemeten te worden door onafhankelijke geaccrediteerde laboratoria die geen binding hebben met de opdrachtgever. De overheid is zelf belast met de verwerking van slib, humane mest door middel van riolen, rioolwaterzuivering en de overstorten, die aanpassing behoeven als de bevolking groeit. Een slager mag zijn eigen vlees niet keuren.

¹ <http://mediator.zonmw.nl/mediator-2-oktober-2013/q-koorts-bij-gezelschapsdieren-en-paarden-in-nederland/>

WOB bij externe partijen

Verder dienen alle gegevens en resultaten van opdrachten die bijvoorbeeld betrekking hebben op het milieu die het Rijk onder laat brengen bij externe partijen, onder de Wet Openbaarheid van Bestuur te vallen.

BBT

Het BAL beoogt dat de best beschikbare technieken worden toegepast om de luchtkwaliteit, geluidhinder, trillingen, lichthinder en geurhinder te voorkomen of te beperken. De NMV merkt hierbij op dat bij de best beschikbare technieken andere nadelige aspecten kunnen ontstaan. Er wordt te eenzijdig gefocust op één aspect, terwijl klimaatadaptatie, dierengezondheid, dierenwelzijn en natuur in en boven de grond, het bodemleven dat van groot belang is voor de stimulatie voor de leefomgeving van weidevogels. Bestuursorganen moeten op basis van een goed boerenverstand af mogen wijken als een ondernemer wil afwijken met de beschikbare BTT, als uit een goed onderbouwd verhaal blijkt dat er geen verslechtering in de mengeling van belangen ontstaat.

De NMV verzoekt specifiek bij de BTT rekening te houden met klimaatadaptatie. Dat kan voor de agrarisch sector betekenen om voorzieningen en projecten hoger te mogen maken, zodat bij een calamiteit waterschade beperkt blijft.

Het recente voorbeeld is hierbij de pluimvee sector die op verzoek van de samenleving de legbatterijen vervangen heeft door diervriendelijkere huisvesting. Nu blijkt uit het VGO onderzoek dat er juist dan meer fijnstof vrij komt. In het algemeen zal de toepassing van stro(oisel) meer fijnstof geven, maar deze stof is van onmisbare waarde voor de kwaliteit van de dierlijke mest, het bodemleven en vervolgens de weidevogels. De nieuwste emissiearme stalvloeren staan het gebruik van natuurlijk strooisel in de weg met alle gevolgen van dien.

De NMV is een voorstander van betere technieken, maar daarbij moeten alle aspecten meegewogen worden. Op dit moment wordt er te veel berekend en te weinig gemeten. Steeds vaker zien wij dat uit andere door het Rijk beschikbare objectieve cijfers blijkt dat gesimuleerde berekeningen ver afwijken van de werkelijkheid. Een goede belangenafweging is van wezenlijk belang.

De NMV wil niet dat er voortijdig nog goed functionerende en/of nog niet afgeschreven voorzieningen niet meer gebruikt mogen worden of voortijdig moeten worden vervangen.

De inzet van voorzieningen moet economisch haalbaar zijn. De verbetering moet afgewogen worden tegen de vergunde situatie.

Hierbij volgen enkele concrete voorbeelden waarvoor afwijkingen zouden kunnen ontstaan.

Voorbeeld 1: verbod drijfmest

Een eerste concrete voorbeeld is het mestbeleid van de provincie Noord-Brabant zoals dat in de Statenvergadering van 13 juni 2016 onder nummer 20/16a is beoogd; *'het uiteindelijk niet meer opslaan en aanwenden van onbewerkte dierlijke drijfmest, waardoor mest optimaal benut kan worden in een landbouw die kringlopen sluit'*.

Voor het opslaan van dierlijke mest gelden nu uniforme regels, het mag niet zo zijn dat lagere overheden met onvoldoende kennis van zaken straks komen met verordeningen, beleid e.d. waarin een verbod om dierlijke mest op te slaan. Alle veehouders hebben massaal geïnvesteerd in mestopslag voor de duur van 7 maanden zodat de mest in een periode aangewend kan worden die gunstig is voor de gewassen en het milieu. Een dergelijk verbod is niet alleen nadelig voor het natuurlijke bodemleven, maar ook de doodsteek voor de agrarische sector en de natuur.

De NMV informeert u hierbij in het kort over bijkomende aspecten van vergisting en kan u op aanvraag nog meer informatie toezenden.

Visie NMV op verplichte verwerking van alle dierlijke mest

Er zijn veel mitsen en maren aan een verbod op drijfmestopslag voor de melkveehouderij. De NMV onderstreept het belang van het sluiten van kringlopen, het belang van minder broeikasgassen, het belang van de bodem en het belang van mest als essentiële voedingsstof. En wij kunnen ons ook indenken dat het voorgenomen beleid voor de varkenshouderij wenselijk en passend is (zoals zij zelf ook aangeven). Echter voor melkveehouders geldt er een andere situatie. Melkveehouders hebben veel meer eigen grond en telen hun eigen voer. Hier is al sprake van een deels gesloten kringloop. Daar waar eigen mest op eigen grond kan worden afgezet is het van groot belang voor de bodemgezondheid om dit ook te doen. Het be- of verwerken van mest waarvoor ruimte op eigen grond is, zal boeren onnodig op kosten jagen. Het voegt ook niets toe voor wat betreft emissies: de installatie die gebruikt wordt om mest te scheiden stoot ook weer CO₂ uit. En juist het verhogen van organische stof gehalte in de bodem verlaagt de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer. Het is verstandig om daar op in te zetten. Meer organische stof is een gezondere bodem, meer CO₂ opslag, betere benutting van mineralen en nutriënten, betere waterkwaliteit, de waterhuishouding en minder afspoeling, meer bodemleven en dus ook meer weidevogels. Het niet meer kunnen gebruiken van drijfmest zal funest zijn voor de melkveehouderij en ook voor de akkerbouw. Mestverwerking is alleen een optie voor een beperkt deel van de mest: het overschot!

Voorbeeld 2: volksgezondheid

De vergisters die Noor-Brabant beoogt, werken met een temperatuur van 60° C. De risico's die dit meebrengt op het gebied van volksgezondheid zijn niet duidelijk. Wel is bekend dat salmonella dat een groot gevaar vormt voor mens en dier, zich bij deze vergistingstemperatuur erg goed ontwikkelt.

Activiteiten huishoudens

De NMV ervaart telkens dat er een grote druk op de agrarische sector wordt gelegd over het halen van milieudoelen. Ook is duidelijk dat huishoudens volgens het RIVM voor een aanzienlijk deel bijdragen aan belasting van het milieu zoals fijnstof. Daarom vragen wij uw aandacht voor deze passage uit p. 181 van het Bbl.

'Niet onder de zorgplicht van dit hoofdstuk valt het voorkomen van overlast of gezondheidsproblemen als gevolg van de zogenoemde houtstook. Het toepassingsbereik van dit hoofdstuk is het waarborgen van brandveiligheid en het op onderdelen waarborgen van duurzaamheid (artikel 6.2). Het stellen van regels over het stoken van hout in open haarden heeft niet als oogmerk het waarborgen van brandveiligheid of duurzaamheid, maar gezondheid. Om die reden onttrekt dit onderwerp zich aan de regels van dit hoofdstuk. Het staat een gemeente vrij om in het omgevingsplan eigen regels over het gebruik van open haarden en andere vormen van houtstook (zoals stoken in een allesbrander of pelletbrander of op een open erf of terrein in een vuurkorf of patio-brander) op te nemen.'

De NMV ervaart een selectieve aanpak voor maatregelen die zou kunnen leiden tot een beter milieu en volksgezondheid. De NMV is van mening dat voor particuliere activiteiten die invloed uitoefenen op het milieu, gebaseerd dienen te zijn op centrale, op landelijk niveau vastgestelde regels met bijbehorende BTT, een afwijkingsbevoegdheid voor lagere overheden.

Zorgplicht

Het bedrijven van een agrarisch bedrijf zal, net zoals vroeger, enige mate van overlast kunnen geven. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de agrarische ondernemers zelf bij hun bedrijf wonen; zij doen wat redelijk en billijk is om overlast te voorkomen en ervaren het als eerste als er overlast zou ontstaan. De NMV is van mening dat het meten van overlast concreet dient te gebeuren en dat bijkomende aspecten eveneens gemeten moeten worden. De NMV is van mening dat er een causaal verband dient te zijn bij het toepassen van maatregelen die verband houden met zorgplicht.

In dit kader is van belang om na te gaan of de zorgplicht ook geldt voor burgers, wegbeheerders en voor natuurbeheerders als die nadelige invloed op de volksgezondheid uitoefenen.

Ten slotte mag het uit deze voorbeelden duidelijk zijn dat u terughoudend dient te zijn in het toekennen van nog meer decentrale afwijkingbevoegdheden die in het nadeel van de agrarische sector werken.

Activiteiten buiten inrichting

Wij vragen speciaal aandacht voor activiteiten buiten de bedrijfslocatie. Nu dient het gebruik van landbouwgrond door het houden/beweiden van dieren, het bijvoeren van dieren, het melken, de bemesting, incidentele beregening en het gebruik van bestrijdingsmiddelen mogelijk te blijven.

Geluid en trillingen ontstaan niet alleen in en rond gebouwen, maar ook als gevolg van agrarische werkzaamheden op het land. De NMV is van mening dat op centraal niveau het werk op landbouwgrond mogelijk dient te blijven.

Specifiek vragen wij aandacht voor het gebruik van voorzieningen die faunaschade voorkomen of beperken, zoals het gebruik van geluidsapparatuur en het gebruik van vogelverschrikkers.

Dit geldt zowel voor binnendijkse als buitendijkse gebieden waarvoor de wetgever een grote bescherming beoogt. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het agrarische gebruik van uiterwaarden een eeuwenoud bestaand gebruik is dat in belangrijke mate bijdraagt aan de waterveiligheid. Helaas heeft de inrichting van de uiterwaarden als natuur in de periode na 1995 niet alleen hogere natuurwaarden gebracht, maar ook hoge kosten voor de samenleving doordat de waterveiligheid in het gedrang kwam en RWS zeer hoge kosten maakt om de ongewenste begroeiing te verwijderen door het Programma Stroomlijn.

De maatschappij wil graag de koe in de wei behouden. Dat betekent dat de watervoorziening voor de landbouw ook voor het dierenwelzijn ontzettend belangrijk is en dat de toegang tot drinkwater uit oppervlakte- en grondwater nimmer ontnomen mag worden.

Monitoring

In de landbouw wordt kleinschalig gebruikt gemaakt van grondwater zowel op de bedrijfslocatie als op de percelen. Deze zijn van belang voor drinkwater voor het vee en andere bedrijfsspecifieke toepassingen. Deze kleinschalige activiteiten dienen vrijgesteld te worden van vergunning en periodieke monitoring.

Riolering

Dierlijke mest en rioleringen hebben belangrijke invloed op de kwaliteit van water. Voor een goed mestbeleid en het behoud van derogatie is een goed werkend riool van groot belang. De NMV is van mening dat de algemene zorgplicht van de Omgevingswet onvoldoende vangnet biedt, omdat het doelmatig functioneren van rioleringen daar niet wordt genoemd. De NMV is van mening dat een verplicht gemeentelijk rioleringsplan terug moet komen en pleit voor centrale regels voor overstorten en regenwatervoorzieningen vanuit gemeentelijke rioolstelsels.

Wateroverlast

De NMV pleit voor de terugkeer van de verplichte watertoets; dat betekent dat gemeenten vooraf, in overleg met waterschap, minder vrijblijvend hun bouwlocaties kunnen kiezen. Daarbij dienen er meteen klimaat-adaptieve maatregelen binnen stedelijk gebied opgenomen te worden. Dit kunnen voorzieningen zijn met een dubbel doel die bij calamiteiten als waterberging dienen. Dit voorkomt dat landbouwgrond bij calamiteiten te snel onder water gezet wordt.

Dit is een mooi voorbeeld van een waterplein in Tiel.

Geurcirkels

Indien de geurnormering in omgevingsplannen wordt opgenomen, kan een bedrijf met een geurcontour met verschillende gemeenten te maken krijgen en daarom met meerdere omgevingsplannen. Dit maakt de vergunningverlening (milieu) voor dit bedrijf niet eenvoudiger. Volgens de NMV dient het bestuursorgaan bij de vergunningverlening voor bedrijven te kunnen afwijken van het omgevingsplan en dient het bestuursorgaan waar de aanvrager gevestigd is bevoegd gezag te zijn.

Gebrekkig elektronisch bekendmaken

De omgevingswet besteed veel aandacht aan digitaliseren. Daarbij is het niet alleen van belang dat er informatie beschikbaar is, maar dat deze informatie op de juiste momenten beschikbaar wordt gesteld aan burgers.

Strijdigheid met ruimtelijke ordening/functie is een belangrijke onteigeningsgrond. Dat betekent dat het voor burgers en boeren erg belangrijk blijft om de actualiteiten van de bestemmingsplannen die straks omgevingsplannen of projectplannen gaan heten over de eigen bedrijf/grond te volgen met de gratis e-mail postcode abonnementen via <https://overuwbuur.overheid.nl>. Wij hebben gemerkt dat deze berichten niet altijd bij onze leden aan komen. Provincies en waterschappen die onteigeningsbevoegdheid krijgen, zorgen ervoor dat het nieuws niet in alle aangemelde elektronische brievenbussen aankomt omdat er veel fouten worden gemaakt met de ingaven van het dekkingsgebied. In die gevallen kiest het bestuursorgaan voor de postcode van het eigen kantoor in plaats van de rest haar grondgebied. Daardoor krijgen onze melkveehouders en andere burgers niet de kans om adequaat te reageren op omgevingsplannen die vooraf gaan aan het onteigeningsproces. Ten onrechte zeggen bestuursorganen dat er goed gepubliceerd is omdat de stukken wel in het waterschapsblad of provincieblad stonden. De wetgever ziet elektronisch publiceren als alternatief voor een huis-aan-huis blad. Dat betekent dat abonnees tijdig bediend dienen te worden van informatie.

De wet dient er in te voorzien dat alle stukken compleet in een digitale bron gearhiveerd dienen te worden en niet, zoals nu, via een link die na verloop van tijd verdwijnt. Een bestuursorgaan mag zich niet, zoals nu, ver schuilen achter het feit dat de bestanden te groot waren.

De NMV maakt zich zorgen over de aanloop naar de wetwijziging: het omzetten van bestemmingsplan naar omgevingsplan en de overige wijzigingen in benamingen mag niet tot gevolg hebben dat belanghebbende abonnees hierdoor niet tijdig geïnformeerd worden of kunnen zijn.

Openbaarheid zienswijzenverslagen

De afwikkeling van de hele zienswijze procedure wordt steeds minder open. Er ontbreekt een specifiek register van binnengekomen zienswijzen, dat kan voorkomen dat zienswijzen zowel aan de burgers als aan statenleden worden onthouden. Onder het mom van privacy ontbreken de

persoonsgegevens steeds vaker in de commentaarnota's en dat terwijl stichtingen, verenigingen, bv's nv's en coöperaties geen recht hebben op privacybescherming. Telkens weer verzoekt de NMV om bij personen, maatschappen, vof's en cv's de postcode zonder huisnummer wel op te nemen. De NMV wil met het oog op een eerlijk proces dat er meer landelijke regulering over de gegevens van de zienswijzen in commentaarnota's komt.

Belang landbouw

De agrarische sector draagt in belangrijke mate bij aan het economische resultaat van Nederland. Er zijn vele bedrijfstakken die hun inkomen uit de agrarische sector genereren. Veel van de opbrengsten uit de landbouw komen mede door belemmerende EU mededingingsregels niet terecht bij de gezinsbedrijven, maar bij de industrie en de supermarkten. De laatste jaren staan de inkomens van gezinsbedrijven steeds verder onder druk, waardoor er weinig financiële ruimte is voor voorzieningen die niet leiden tot een hogere verkoopprijs.

Advies Raad van State

De RvS heeft al geoordeeld dat het parlement buiten spel is gezet doordat de inhoud van de wet grotendeels verhuist naar AMvB 's. De NMV betreurt dat en wenst dat u deze AMvB's vooraf laat toetsen door de Raad van State.

Graag ontvang ik van u een bevestiging van ontvangst van deze zienswijze.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'H. Wiegiersma', enclosed within a large, horizontal oval stroke.

Nederlandse Melkveehouders Vakbond
H. Wiegiersma
voorzitter